

Høring fra Greenpeace Norge om opprinnelsesgarantier

Vi viser til tilsendt høring om vurdering av endringer som kan gjøre at ordningen med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon for strøm kan fungere bedre enn i dag. Vi er enige i at det er behov for endringer og innstramminger i dette systemet, og mener det primært bør legges til rette for økt motivasjon til norske kraftforbrukere til å dokumentere sitt fornybare kraftkjøp gjennom opprinnelsesgarantier.

Hensikten med systemet for opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon er at folk og bedrifter skal kunne velge fornybar energi, og at det valget skal bidra til at det produseres mer fornybar energi og mindre fossil gjennom å påvirke lønnsomheten.

Fornybar energi med opprinnelsesgaranti er derfor i utgangspunktet en god ting, og systemet kan fungere godt i parallell med, og som et godt supplement til, den øvrige virkemiddelbruken på området. I EUs nye fornybar direktiv (RED II) innføres et krav om at dersom en kraftleverandør skal dokumentere fornybar energi i en kraftkontrakt SKAL man bruke opprinnelsesgarantier. Dette bør innføres i Norge i forbindelse med denne revisjonen av system i Norge. Dette SKAL-kravet bør også innføres helt ut til energibrukere, ikke stoppe med energi-leverandøren. Studien viser klart at systemet slik det er implementert og fulgt opp i Norge i dag ikke fungerer etter hensikten:

- 1) Norsk kraftproduksjon har en CO₂-faktor på 16,4 gram per kWh. På grunn av lav innenlandsk etterspørsel, selges 80 til 90 prosent av opprinnelsesgarantiene fra denne kraftproduksjonen til utenlandske kunder.
- 2) NVEs varedeklarasjon viser dermed at norsk kraftforbruk uten opprinnelsesgarantier er basert på 57 prosent fossil varmekraft, 27 prosent kjernekraft og 16 prosent fornybar kraft, med et beregnet utslipp av CO₂ på 531 gram per kWh. Likevel markedsfører norske kraftselskaper og industribedrifter norsk kraft som klimavennlig.
- 3) Salget av opprinnelsesgarantier gir norske kraftprodusenter et betydelig ekstra overskudd, men uten å bidra særskilt til verken miljøforbedring i eksisterende anlegg eller ny fornybar kraftproduksjon slik hensikten med systemet skulle være.

En forutsetning for at systemet skal fungere etter hensikten er at markedet er transparent. Et transparent system for valg av fornybar energi gjør det mulig for vanlige forbrukere å påvirke energisystemet i en mer fornybar retning og stille krav i verdikjeden. Hvis dette skal virke må dagens system forbedres:

- Det må være **transparens** mellom kunden som kjøper fornybar energi med opprinnelsesgaranti og produsenten av fornybar energi. Dette er ikke tilfelle i dag.

- Det må være transparent hva produsenten av fornybar energi bruker den økte **fortjenesten** på, og den bør selvsagt også skattes etter samme prinsipper som øvrig kraft. Dette er ikke tilfelle i dag.
- Det må være **konsekvenser** knyttet til å unnlate å kjøpe opprinnelsesgarantier. For norske industribedrifter og strømkunder er konsekvensene per i dag svært begrenset, ettersom de kan «dokumentere» fornybarhet på andre måter. Dette illustreres av den svært lave betalingsviljen for slike garantier i Norge, og representerer et troverdighetsproblem for Norge. Det må derfor presiseres at alle som rapporterer klimaregnskap skal forholde seg til «market-based approach» for dokumentasjon av CO2 fra Scope II-utslipp. Kraftleverandører bør også pålegges obligatorisk kjøp av opprinnelsesgarantier, slik det blant annet er gjort i Østerrike og Sveits. Så kan disse velge hvilken type strøm de velger å selge og dokumentere overfor sine kunder.

Nærmere om scope 2:

GHG protokollen er verdens mest brukte og anerkjente standard for klimaregnskap. Standarden deler en virksomhets utslipp opp i tre kategorier: Scope I, II og III. Scope II utslipp er indirekte utslipp fra blant annet forbruk av strøm. Standarden beskriver to metoder for å beregne Scope II utslippet: «Location-based» og «market-based». I «location-based» legger man til grunn et geografisk områdes beregnede fysiske kraftmiks. I «market-based» legger man til grunn bruk av opprinnelsesgarantier.

Underlagsmaterialet for høringen likestiller disse to metodene ved at man påpeker at bedrifter som skal lage sitt klimaregnskap skal vise CO2 utslippet basert på *begge* metodene, og at det er opp til virksomheten å velge hvilken metode man ønsker å ta inn i regnskapet. Denne tilnærmingen åpner for opportunistiske valg som gir villedende resultater.

Anbefalingen i GHG protokollens standard er imidlertid klar på at i et geografisk område hvor en markedsbasert mekanisme for sporing er tilgjengelig, skal denne brukes i regnskapet, da dette er den mest presise måten og dokumenter fornybar opprinnelse på. For å sikre at norske virksomheter forholder seg til samme standard og unngår dobbelttelling av fornybarhet, bør det innføres et krav om at norske virksomheter som legger frem et klimaregnskap skal forholde seg til «market-based approach» for dokumentasjon av CO2 fra Scope II-utslipp.

Begrunnelse for dette er at man har innført et markedsbasert sporingssystem i Norge (opprinnelsesgarantier) og at å åpne for et valg mellom markedsbasert eller lokasjonsbasert vil føre til forvirring og dobbelt-telling av fornybarheten. Proaktivitet på dette området vil bli høyt verdsatt. Det er gode grunner til å anta at flere kunder av norsk industri i fremtiden vil kreve at deres energikilder dokumenteres ved hjelp av opprinnelsesgarantier.